

SPÓJRZ GLOBALNIE NA PROJEKTY MŁODZIEŻOWE

Śmieci i sprzątanie świata

Katastrofalne zaśmiecenie Ziemi jest doskonałą ilustracją mechanizmu globalnych współzależności*. Potrzeba edukowania i działania w tym zakresie. Projekty i akcje młodzieżowe dotyczące odpadów oraz gospodarki odpadami są świetną okazją do tego, by zaangażować uczniów i uczennice, społeczności lokalne oraz władze publiczne w zmianę zmierzającą do wprowadzenia rozwiązań ograniczających wytwarzanie odpadów, np. gospodarki o obiegu zamkniętym*. Poniżej kilka podpowiedzi, jak uwzględnić w tych działaniach zarówno aspekty globalne, jak i lokalne.

Akcja = edukacja

Informuj, po co działacie.

Podawaj fakty o odpadach:

ile ich wytwarzamy,
po co je segregujemy, ile to kosztuje,
jak to się robi w Polsce i innych krajach.

Mów o Celach Zrównoważonego Rozwoju ONZ*

Wiele z nich bezpośrednio nawiązuje do gospodarki odpadami.

Śmieci są na całym świecie

Zadbaj o to, aby Wasza akcja odwoływała się do globalnych współzależności.

Pokazuj pozytywne i negatywne skutki działań lokalnych i globalnych.

Zwracaj uwagę na np. smog spowodowany paleniem śmieci, wyrzucania ich do lasu, obok śmietników czy do niewłaściwych pojemników (to utrudnia odzysk).

Inspiruj do refleksji, jak indywidualne zmiany zwyczajów konsumpcyjnych wpływają np. na ilość odpadów na świecie i ich skuteczny recykling.

Informuj co się dzieje z odpadami: jaki procent odpadów segregowanych jest odzyskiwany, jak przebiega eksport odpadów z krajów Północy do krajów Południa, gdzie zalegają lub których mieszkańcy odzyskują cenne surowce w zagrażających ich życiu warunkach, jak odpady wpływają na organizmy żywe i klimat.

Nie tylko segregowanie

Zorganizuj akcje pokazujące pozytywne alternatywy dla konsumpcjonizmu.

Zaproponuj działania pokazujące, jak wpłynąć na zmniejszenie ilości odpadów, ograniczając indywidualną konsumpcję:

wymiana (ubrań, mebli, książek) zamiast kupowania
młodzieżowa jadłodzielnia (w duchu *foodsharingu*, ruchu sprzeciwiającego się marnotrawstwu jedzenia)
warsztaty kreatywnego recyklingu / up-cyclingu (tworzenia rzeczy z odpadów)
targi *zero waste* (produktów wytworzonych bez generowania odpadów)
wprzedaż garażowa

Obawiasz się, że młodych ludzi to nie zainteresuje?

Porozmawiajcie! To dla nich świetna okazja, żeby...

Podkreślić indywidualność, zdobyć oryginalne rzeczy.

Poznać nowych ludzi, wspólnie coś zrobić.

Wyrazić sprzeciw wobec zglobalizowanej gospodarki wytwarzającej towary „zaprojektowane na śmietnik”*.

Poczuć, że mają wpływ na zmianę, a ich działanie się liczy.

* **Co to takiego? Przeczytaj na odwrocie.**

Globalne współzależności można rozumieć jako wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych między globalną Północą a globalnym Południem. Globalne współzależności łączą ludzi, miejsca i wydarzenia. Mają zróżnicowane oddziaływanie: mogą stymulować powstawanie nowych miejsc pracy, pogłębianie ubóstwa, pobudzenie wzrostu gospodarczego, niszczenie środowiska naturalnego.

Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ to ogólnoświatowa strategia rozwoju do 2030 roku. Wyraża ją 17 Celów i 169 związanych z nimi szczegółowych zadań zapisanych w rezolucji ONZ „Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Do każdego zadania ustalono wskaźniki, dzięki czemu na całym świecie monitorowane są postępy w osiąganiu Celów (w Polsce zajmuje się tym GUS). W działania włączają się rządy, biznes i organizacje pozarządowe. Jest to konieczne do osiągnięcia Celów, bo globalne wyzwania, przede wszystkim klimatyczne, ale także gospodarcze i społeczne, osiągnęły skalę i poziom złożoności, których nie da się rozwiązać na poziomie jednostki czy nawet pojedynczej organizacji i pojedynczego państwa.

Towary „zaprojektowane na śmietnik” (ang. *Designed for the Dump*) są tak zbudowane przez producentów, żeby po stosunkowo krótkim czasie trzeba było je wyrzucić i wydać pieniądze na nowe. Dlatego np. wiele telefonów komórkowych psuje się po dwóch latach i nawet nie warto ich naprawiać.

Gospodarka o obiegu zamkniętym to koncepcja gospodarcza, w której produkty, materiały oraz surowce należy eksploatować, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów zminimalizować. Idea ta uwzględnia wszystkie etapy cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów aż do ich zagospodarowania.

Dzień bez śmiecenia obchodzimy w Polsce 11 maja. To odpowiedni dzień, żeby zorganizować akcję w szkole lub dołączyć do większego wydarzenia.

Zasoby internetowe:

- Więcej o Celach Zrównoważonego Rozwoju: kampania17celow.pl/cele
- Przewodnik dla młodzieży, która chce działać na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju: bit.ly/PrzewodnikKampanieCZR
- Jakich słów używać, mówiąc o zrównoważonym świecie: globalna.ceo.org.pl/slowniczek
- Scenariusze ekologicznych lekcji i materiały pomocnicze: ekologia.ceo.org.pl
- Wiadomości i propozycje dotyczące edukacji globalnej na Facebooku: [Edukacja Globalna CEO](https://www.facebook.com/EdukacjaGlobalnaCEO)

O Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO):

Centrum Edukacji Obywatelskiej to największa edukacyjna organizacja pozarządowa w Polsce. Przy jej wsparciu nauczycielki i nauczyciele wprowadzają do szkoły metody nauczania i tematy, dzięki którym uczennice i uczniowie angażują się w swoją edukację i lepiej radzą sobie z wyzwaniami współczesnego świata.

ceo.org.pl

